

Stenogrammid

XIII Riigikogu, VI Istungjärk, infotund

Kolmapäev, 13.12.2017, 13:00

Toimetatud

13:00 Infotund

1. 13:01 Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna maakonnatalitused

2. 13:10 Politsei- ja Piirivalveametis eesliinil töötavate inimeste palga tõus 2018. aastal

3. 13:18 Ukraina

4. 13:27 Elanike ja valimisõiguslike inimeste arv kohaliku omavalitsuse üksustes

5. 13:35 Euroopa ühine rahandusminister

6. 13:44 Toetused põllumajanduses

7. 13:53 Keskerakonnaga seotud huvide konfliktid toetuste eraldamisel

13:00 Infotund

13:00 Esimees Eiki Nestor

Austatud Riigikogu, tere päevast! Infotund. Kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Infotunnis on 46 Riigikogu liiget. Valitsusliikmetest on infotunnis peaminister Jüri Ratas, siseminister Andres Anvelt ja välisminister Sven Mikser. Annan iga teema arutelul võimaluse ühe täpsustava küsimuse esitamiseks.

1. 13:01 Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna maakonnatalitused

13:01 Esimees Eiki Nestor

Esimene küsija on Andres Ammas ja küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Andres Ammas, palun!

13:01 Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav peaminister! Riigireformi ettevalmistamise käigus on teie juhitud valitsus olnud päris sõnakas maavalitsuste kaotamise küsimuses, valitsus on pidanud seda oluliseks sammuks ja sellest kaunis palju rääkinud. Hoopis vähem olete te minu hinnangul rääkinud Rahandusministeeriumi regionaalhalduse osakonna juurde loodavatest maakondlikest keskustest, n-ö haldustalitustest. Nendest on suhteliselt vähe juttu olnud ja need on minu hinnangul vargsi tekkinud. Järgmise aasta riigieelarvest kulub selleks 2,5 miljonit. Teie kolleeg minister Aab meile natuke sellest ühes infotunnis rääkis, aga ma soovin, et te veel kord täpsustaksite, mis on nende roll, mis on nende ülesanded ja miks on seal just need inimesed ehk planeeringuinimene ja omavalitsuse nõunik. Mis staatuses on need haldustalituste juhid ministeeriumi hierarhias?

13:02 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Riigikogu liikmed! Hea küsija, suur aitäh! Vastab tõele, ma arvan, et kui me vaatame maavalitsuste arengut viimase 26 aasta jooksul, siis me näeme, et me oleme jõudnud sellisesse faasi, kus teatud muudatusi tuleb teha. Kui me vaatame neid funktsioone, mis olid maavalitsustel 10 või 15 aastat tagasi, rääkimata nendest, mis neil olid võib-olla 20 aastat tagasi, siis me näeme, et maavalitsuste funktsioonid on paljuski muutunud. Vastuseks teie küsimusele ütlen, et tõesti, alates 1. jaanuarist 2018 lõpetavad maavalitsused oma tegevuse ning nende ülesanded jagatakse

ära riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste vahel. Tõesti on nii, et osa ülesandeid saab endale ka Rahandusministeerium. Seetõttu luuakse vastav ametkond ja uuest aastast on Rahandusministeeriumi koosseisus regionaalhalduse osakond, mis võtab üle maavalitsuste teatud ülesanded. Igas maakonnas luuakse talitused ja nendes hakkab maakonnast sõltuvalt olema kolm kuni kuus ametnikku, inimest, töötajat. Kokku alustab osakonna koosseisus 1. jaanuaril 2018 tööd eeldatavasti 67 inimest. Toon võrdluseks, et näiteks 1. jaanuaril 2017 oli maavalitsustes kokku 477 töötajat. Nüüd hakkab olema siis 67 töötajat. Ma küsisin ka täna riigihalduse ministri käest, valmistudes sellele küsimusele infotunnis vastama, millal tema arvates need konkursid läbi saavad. Tema lootus on hetkel see, et need konkursid saavad läbi veel selle aasta jooksul. Aeg saab kohe otsa, aga eks me jätkame seda arutelu. Kindlasti on pandud ka paika, mis on loodava osakonna põhiülesanded.

13:04 Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, palun!

13:04 Andres Ammas

Lugupeetav peaminister! Ma jätkan siit, kus teie lõpetasite. Konkursid. Senised maavanemad olid riigi esindajad maakonnas, aga meile kellelegi siin saalis ei ole saladuseks, et nad olid ühtlasi olulised erakonnapoliitikud ja olid määratud erakondlikust kuuluvusest lähtuvalt. Kuidas tagatakse, et need talitusejuhatajad on sõltumatud riigiametnikud ja talitused ei kujune n-ö pehmeks maandumiseks praegustele maavanematele, kellel kahtlemata on kompetents vastavates küsimustes? Kuidas te seda kõike korraldama hakkate? Uudishimust küsin veel, kas nende talitusejuhtide töötasu on samas suurusjärgus, nagu oli seni maavanemate töötasu.

13:05 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kõigepealt töötasu kohta: minu teada töötasu kõrgem ei ole. Minu meelest on see aste isegi natukene madalam. Ma tahan öelda, et me peame arvestama sellega, et talitusejuht ei hakka kindlasti olema uus maavanem ega ole maavanema staatuses, tal on ikkagi teine funktsioon.

Teil oli mure või te kirjeldasite ohtu, et nad on erakondlikud poliitikud või erakonnaliikmed. Te tahtsite teada, kuidas seda ära hoida. Ma arvan, et Eestis on riigiaparaat selles mõttes piisavalt tugev. Ma igal juhul usun, et kui tehakse konkursse, siis valitakse välja parimad naised või mehed. Kindlasti ei hakka konkursitingimustes olema, et kui kellelgi on taskus näiteks Vabaerakonna või mõne muu erakonna pilet, siis ta ei saa kandideerida. Need inimesed kindlasti ei ole erakonnapoliitikud, need ei ole kindlasti erakondlikud ametikohad. Selle konkursi abil tuleb välja valida parimad spetsialistid.

Nüüd sellest, mida te ütlesite mõne praeguse maavanema kohta. Teatavasti on väga paljud maavanemad teinud ise avalduse, eriti kui nad peale kohalike omavalitsuste valimisi on läinud tööle volikogusse, vallavalitsusse või linnavalitsusse, ja on astunud tagasi. Praegu täidab väga paljudes kohtades seda rolli maasekretär, aga on siiski olemas ka maavanemad. Kas nemad võiksid seal kandideerida? Ma ei oska öelda. Ma ei tea, kes konkursil osalevad. Põhimõtteliselt võiksid nad loomulikult kandideerida. Kas neil on teadmisi? Kindlasti on. Seda, kes välja valitakse, otsustab väga selgelt Rahandusministeerium ja riigihalduse minister, see on nende valdkond. Nagu ma ütlesin, kindlasti ei ole nendel konkurssidel erakonnapilet või erakondlik kuuluvus mingisuguseks tingimuseks. Tuleb ikkagi lähtuda sellest, mis on ühe või teise naise või mehe kompetents selles valdkonnas, ja loomulikult ka sellest, mis on tema motivatsioon.

13:07 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

13:07 Andres Herkel

Aitäh, härra Riigikogu esimees! Austatud peaminister! Minu küsimus on säärane. Millal me võiksime saada siin esimese korraliku ja pädeva ülevaate haldusreformi õnnestumistest ja ebaõnnestumistest, näiteks sellest, milline on sellega kaasnev rahaline kokkuhoid, kuidas on paranenud efektiivsus, kui sujuvalt on toimunud ülesannete üleminek ja kas valitsuse arvates oluliste teemade hulka kuulub ka

see, et avalik sektor väheneks, arvestades tööealise elanikkonna vähenemist? Eelmine valitsus pidas seda vähemalt retoorikas tähtsaks. Teie suust me seda väga palju ei ole kuulnud. Aga kas see on eesmärk?

13:08 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui te vajate stamplauseid, siis ma alles vastasin härra Ammase küsimusele ja ütlesin, et kui 1. jaanuaril 2017 oli maavalitsustega seotud inimesi tööl kokku 477, siis 1. jaanuaril 2018 hakkab neid tööl olema 67. See matemaatika peaks näitama, et 410 inimest on nüüd vähem. See oli punkt üks. Punkt kaks, kuidas saada seda ülevaadet. Ma arvan, et see on küll väga oluline tähelepanek, mis te ütlesite, et on vaja teada, mis on olnud need plussid ja miinused. Ma arvan, et me ei peaks seda omavalitsusreformi kohe esiteks hindama selle kriteeriumi alusel, kui suur on olnud rahaline kokkuhoid. See peaks kindlasti olema üks hinnangu aspekte, aga ma arvan, et palju olulisem on see, missuguseid teenuseid need 79 suurenenud omavalitsust (64 valda ja 15 linna) nüüd suudavad elanikele pakkuda, kas teenuste kvaliteet ja nende osutamise operatiivsus on paranenud, kas omavalitsuste võimekus, ka näiteks nende investeringuvõimekus on suurenenud, kas omavalitsuste inimeste teadmised ja nende oskus panustada ühte, teise või kolmandasse valdkonda ning nende professionaalsus on suurenenud. Kui me vaatame liitunud omavalitsusi, kes liitusid enne haldusreformi, siis näeme, et neist väga paljud toovad välja kolm peamist aspekti. Üks on see, et teenuste osutamine on kõikides liitunud või ühinenud omavalitsustes tõusnud kõrgemale tasemele, kui see oli nendes omavalitsustes enne liitumist või ühinemist. Teiseks ütlevad nad, et väga selgelt on tekkinud investeerimisvõimekus, on võimalik teha korda mõni konkreetne objekt, on see siis lasteaed, kool või mingi taristuosa. Kolmandaks on nad öelnud, et valla- või linnavalitsuse töötajate professionaalsus on tõesti tunduvalt paranenud. Ma arvan, et neid analüüse tasub siin Riigikoguga tegema hakata kindlasti juba järgmise aasta algusest.

13:10 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

2. 13:10 Politsei- ja Piirivalveametis eesliinil töötavate inimeste palga tõus 2018. aastal

13:10 Esimees Eiki Nestor

Järgmisena küsib Uno Kaskpeit ja küsimus on siseminister Andres Anveltile. Uno Kaskpeit, palun!

13:11 Uno Kaskpeit

Aitäh, härra eesistuja! Lugupeetud minister! Kas on planeeritud tõsta uuest aastast palka Politsei- ja Piirivalveametis eesliinil, eriteenistuses töötavatel piirivalvuritel, kellel on praegu 3.–5. palgaaste? Praegune palk on neil 1000 euro ümber, mis jääb alla Eesti keskmise palga. Minu teada planeerib valitsus eraldada Politsei- ja Piirivalveametile 3,9 miljonit eurot. Politsei- ja Piirivalveametis on umbes 150 täitmata ametikohta. Miks on nii suur hulk ametikohti täitmata? Kas selle põhjuseks ei ole mitte see, et noorte hulgas ei ole enam populaarne olla politseinik või rohelises mundris piirivalvur?

13:11 Siseminister Andres Anvelt

Aitäh, hea küsija! Teil oli väga palju küsimusi. Ma proovin tagantpoolt ettepoole liikuda. Kõigepealt, see on kindlasti müüt, et noorte hulgas ei ole populaarne asuda õppima Sisekaitseakadeemia politsei- ja piirivalvekolledžisse. Sellel aastal oli konkurss seal üle kolme inimese kohale, mis näitab õppeasutuse jätkuvat populaarsust. Selles on teil õigus, et riigieelarves on järgmisel aastal siseturvalisusega tegelevate eriteenistujate palga tõusuks ette nähtud 4,5%, mis Politsei- ja Piirivalveameti puhul tähendab 3 974 000 eurot. Kogu Politsei- ja Piirivalveametile on eelarves palgatõusuks ette nähtud 4 480 000 eurot. Pool miljonit on personalikulu, mis on ette nähtud ametnikest töötajatele, tsiviilteenistujatele. Kui rääkida sellest, kuhu on Politsei- ja Piirivalveamet planeerinud selle raha paigutada, siis just 3., 4. ja 5. palgaastme tõstmiseks enamik sellest summast lähebki. See tähendab, et 3., 4. ja 5. astme palka saavad politsei- ja piirivalveametnikud saavad oma senisele palgale juurde 10% (9–10%, see oleneb sellest, kas neil on 3., 4. või 5. palgaaste), mis on enam-vähem 100 eurot. Just selle palgatõusu sisse, võib öelda, mahubki Politsei- ja Piirivalveameti 1800 eesliinitöötaja palk. Kindlasti on

olemas teatud regionaalsed erinevused, sest nagu te teate, makstakse ida- ja põhjaregioonis regioonitasu. Tartus kaob just piirivalvurite regioonitasu 1. jaanuarist ära.

13:13 Esimees Eiki Nestor

Henn Põlluaas, palun!

13:13 Henn Põlluaas

Aitäh! Nagu te ütlesite, on tõesti andmeid, et Politsei- ja Piirivalveameti juhtkonna otsusega säilitatakse ainult Põhja prefektuuris ja Ida-Virumaal töötavate eriteenistujate regioonitasu. Lõuna prefektuuris ehk kagupiiril töötavatel piirivalvuritel kaob see tasu ära ja selle tõttu nende sissetulek ei suurene. Minule isiklikult jääb selline otsus küll väga arusaamatuks. Mis vahe on Ida-Virumaal ja kagupiiril kordonis töötaval piirivalvuril? Mõlemad peavad tööle käima umbes 100 kilomeetri kaugusel. Teenistuse isearasuse alusel ei ole mitte mingit põhjust, miks kahes prefektuuris edaspidi makstakse regioonitasu, aga ühes prefektuuris see kaotatakse. Miks?

13:14 Siseminister Andres Anvelt

Aitäh! Täpsustame mõisted ära. Tõesti, Lõuna prefektuuris puudutab regioonitasu kaotamine just piirivalveametnikke – nii ta on, teil on õigus –, sest politseiametnikel, kes seal töötavad ja korrakaitsetegevusega tegelevad, ei ole regioonitasu olnudki. Seal on olukord, kus sellesama 3.–5. palgaastme puhul on politseiniku ja piirivalvuri palga vahe politsei kahjuks umbes 10%, 80–100 eurot. Seal toimub nende kahe teenistuse palgataseme võrdsustamine, nagu näeb ette ka politsei ja piirivalve ülesehitus. Näiteks, viimasel õppusel, mis toimus mõni päev tagasi Võrumaal, reageerisid Võru politsei inimesed õppuse käigus piiri sulgemisele. Ehk need inimesed täidavad sarnaseid ülesandeid sarnastes oludes. Kui me räägime idast ja põhjast, siis seal on regioonitasu vajalik seetõttu, et seal on siiani olnud kõige keerulisem inimesi leida. Me rääkisime, et kolledžis on konkurss üle kolme inimese kohale, aga need inimesed ei taha eriti minna näiteks idapiirkonda tööle, nad hakkavad otsima endale töökohta kas Lääne- või Lõuna-Eestis või ka näiteks Harjumaal. Seetõttu on idapiirkonnas kaadripuudus kõige suurem.

13:16 Esimees Eiki Nestor

Uno Kaskpeit, palun täpsustav küsimus!

13:16 Uno Kaskpeit

Aitäh, härra eesistuja! Selline lähenemine ühesugustes tingimustes töötavatele ametnikele, kellest enamik elab oma töökohast kaugel ehk teises maakonnas, on täiesti arusaamatu. Politseid ja piirivalvet ei saa ikka võrrelda. Politseinikud elavad töökohale päris lähedal, aga piirivalvurid käivad kõik tööl saja kilomeetri kaugusel või kaugemalgi, ka lõunas. See on kõige näotum selle asja juures, et kolleegidel ümberringi palk või sissetulek suureneb 100 eurot, kuid Lõuna prefektuuris jääb peadirektori oma arust targa käigu tõttu tööinimeste sissetulek suurenemata. Tahaks kuulda ikkagi normaalset õigustust sellele olukorrale.

13:17 Siseminister Andres Anvelt

Aitäh! Kordan jätkuvalt, et see ligi 4-miljoniline palgasüst annab võimaluse tõsta 1800 inimese palka 100 euro võrra ja ka nende tööde eest makstavat palka võrdsustada. Kindlasti on soov palgatõusu kiirendada. Lähenemas on riigi eelarvestrateegia läbirääkimised, me vaatame seal kindlasti üleüldist palgatõusu riigis ja seda, kuidas eriteenistujad mahuksid sellesse graafikusse niimoodi, et palga maksmisel tagasilööke ei oleks. Rõhutan veel, et eelmine kord oli politsei- ja piirivalveametnikel sellise ulatusega palgatõus 2015. aastal. Mina nimetasin 4 miljonilt, teie rääkisite, et on 150 vakantsi. Tõesti, Politsei- ja Piirivalveametis käib pidevalt tööde ja tegemiste uuendamine. Kui me räägime sellest, et järgmisel aastal on planeeritud 3,9 miljonit kiirreageerijate värbamiseks (ligi 150 inimest) ja 2 miljonit uute piirkonnakonstaablite leidmiseks, siis ma arvan, et 2018. aasta kujuneb Siseministeeriumi valitsemisalas oleva Politsei- ja Piirivalveameti jaoks ühe suurema arenguga aastaks viimasel ajal.

13:18 Esimees Eiki Nestor

3. 13:18 Ukraina

13:19 Esimees Eiki Nestor

Järgmise küsimuse esitab Keit Pentus-Rosimannus ja küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Palun!

13:19 Keit Pentus-Rosimannus

Tänan, hea juhataja! Lugupeetud peaminister! Keskerakonna juhtimisel on tekkinud olukord, kus Eestis on sisuliselt kaks välispoliitilist liini. On üks liin, mida esindavad ja ajavad meie diplomaadid, ja on teine liin, selline, et Keskerakonna rohkem ja vähem juhtivad tegelased esitavad mitmetes kanalites Putini režiimile meelepäraseid seisukohti. Viimane näide selle teise liini kohta oli väga drastiline: peaministripartei esindajad nimetasid maksumaksja raha eest levitatavas saates Venemaa agressiooni käes kannatavat ja sõdivat Ukrainat vördriigiks. Ma arvan, et see ei olnud mitte ainult totaalses vastuolus Eesti välispoliitilise liiniga, vaid see oli ka erakordselt solvav. Ma pakun teile praegu platvormi ja võimalust selle peaministripartei esindajate väljaütlemise pärast vabandust paluda. Palun!

13:20 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Mul on hea meel ühe asja üle, selle üle, et me oleme Eestis alati suutnud hoida kaitse- ja välispoliitikat väljaspool erakondlikke piire. Need seisukohad on olnud väga tugevalt ühtsed ja selged. Võtame kas või sellesama idapartnerluse. Üks idapartnerlusriike on ka Ukraina. Euroopa Liidus alustati idapartnerlusega 2009. aastal, kuid Eestile olid need riigid olulised juba enne seda. Me oleme pakkunud neile koostööd ja reaalselt ühistegevust. Kui te küsite erakonna kohta, siis vastan, et Keskerakonnal ei ole välispoliitikas rohkem kui üks liin ja see kattub täielikult Eesti riikliku välispoliitilise ja kaitsepoliitilise liiniga. Tõsi on see, et praegune valitsus on teatud küsimustes nii välispoliitikas kui ka kaitsepoliitikas soovinud astuda mõne sammu rohkem, tugevdades välisteenistusi ja lisades kaitseinvesteeringuteks kolme aasta peale 60 miljonit eurot. Selline käsitus, mida te oma küsimuses kirjeldasite või mis selles saates oli, loomulikult kellelegi au ei tee. Ma ütlesin oma 4. juuli kõnes Euroopa Parlamendi ees Strasbourgis: "Usun, et pole võimatu, et ühel päeval seisab siinse parlamendi ees samas rollis kui mina täna Ukraina president. On selge, et Euroopa Liit peab võtma rohkem vastutust julgeoleku eest nii Euroopas kui ka selle ümber." See on väga selgelt üks ja ühene liin.

13:22 Esimees Eiki Nestor

Keit Pentus-Rosimannus, täpsustav küsimus.

13:22 Keit Pentus-Rosimannus

Hea peaminister! Te ei vastanud minu küsimusele ega kasutanud võimalust paluda Ukraina riigilt ja ukrainlastelt vabandust. Ma ütlen ausalt, et te räägite ühest liinist, mis Keskerakonnal välispoliitikas on, aga kui see on see liin, mis on tulnud kaasa teie erakonna ja Ühtse Venemaa lepinguga, siis see liin on ikkagi päris hirmutav. Need väljaütlemised, mida teie erakonna mitmed tegelased on endale lubanud, on kinnituseks, et sinna poole see liin kangesti kisub. Ma küsin veel kord: kas te palute vabandust selle eest, et peaministripartei esindaja nimetas maksumaksja raha eest levitatavas telekanalis Ukrainat, kes on Eestile olnud väga oluline riik ja keda me oleme väga suures mahus toetanud, vördriigiks?

13:23 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, hea küsija! Ma ei ole seda saadet näinud. Ma palun vabandust igaühe eest, kes on nimetanud Ukrainat vördriigiks, sest see on vale, ja ma usun, et ka teie Riigikogu liikmena palute vabandust. Ma tõesti ei tea, kes selles saates konkreetset selle lause ütles. Aga loomulikult, see meile au ei tee, see on halb toon ja selle eest ma palun vabandust! Teiseks, ma arvan, sellistel teemadel ei tohiks üldse olla naeruvääristamist ega irooniat. Te ütlesite oma küsimuses väga õigesti, et Ukraina on olnud Eestile oluline partner. Ta on jätkuvalt oluline partner. Ukraina ja teiste idapartnerlusriikide püüdlused, ma arvan, said väga konkreetse sisulise lahendi viimasel idapartnerluse tippkohtumisel, mis toimus mõni nädal tagasi ja kus aastaks 2020 lepitati kokku 20 konkreetset sammu, kuidas 34 riiki (kuus idapartnerit ja

Euroopa Liit) peaksid edasi minema. Olgu need paremad ühendused, väikeste ja keskmiste ettevõtete toetamine laenuvõtmise mõttes nendes kuues riigis või laiaulatuslikum ja laiahaardelisem haridusprogramm – need on need püüdlused, mille eest Eesti kindlasti seisab, nii nagu Eesti seisab vankumatult ka Ukraina suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse eest. Need on need põhimõtted, millest, ma arvan, Eesti on kinni pidanud ja peab väga tugevasti kinni ka edaspidi. Te tahate vägisi uuesti tõstatada seda konfliktiteemat, mida Reformierakond on kolm korda teinud väga edukalt, ma ütleksin, Riigikogu valimistel, lüües taas kord ühiskonda kiilu, et kes on vene ja kes on eesti inimesed. Andke andeks, aga ma kinnitan teile, et Eesti valitsus hoiab välispoliitikas ja kaitsepoliitikas väga selgelt seda joont, mida ta on hoidnud aastakümneid.

13:25 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

13:25 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister! Mulle tundub, et Keskerakonnal on siin küll kaks nägu ja ühte, seda viisakamat ühisosanägu teete teie siin meile, aga Keskerakonna liikmed on täpselt neid asju, millele küsija osutas, Ukraina kohta öelnud. Eile vaatasin ma hämmastusega, kuidas Tallinna linnapea õigustas seda, et Vene propagandakanalitelt ostetakse linna raha eest, avaliku ressursi eest eetriaega. Meil on endine abilinnapea, suur häälemagnet, kes varjab auditeid. Minu küsimus on: kui kaua see poliitilise kultuuri tekkimine aega võtab? Ukrainal on kahtlemata oma probleemid, aga kui kaua see Keskerakonnal aega võtab?

13:25 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Mina jälle olin eile Pariisis kliimatippkohtumisel, kus olid maailma eri riikide ja eri maailmajagude esindajad. Ma pean väga oluliseks, et Euroopa Liit on võtnud selle suuna, et ta tahab olla selles maailmas esikõneleja. Loomulikult suur tänu Prantsusmaa presidendile, kes eile ja üle-eile korraldas sel teemal viimase tippkohtumise, kus osalesid nii erasektor kui ka avalik sektor. Kui teil on küsimusi Tallinna teemade kohta, siis ma jään praegu võlgu linnavolikogu täpse aadressi, aga võin öelda, et see asub vanalinnas Aia tänaval. Jah, Aia tänaval. Linnavalitsus on Vabaduse väljakul, te saate alati sinna pöörduda. Ma tõesti ei vaadanud eile Tallinna linnapea, ma ei tea, intervjuud või ütlusi. Olin Pariisis ja täitsin neid kohustusi, mis minu ametikohast tulenevad.

13:27 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

4. 13:27 Elanike ja valimisõiguslike inimeste arv kohaliku omavalitsuse üksustes

13:27 Esimees Eiki Nestor

Nüüd küsib Jüri Adams ja vastab siseminister Andres Anvelt. Jüri Adams, palun!

13:27 Jüri Adams

Härra siseminister! Pisut rohkem kui aasta pärast on meil järgmised korralised Riigikogu valimised. Pärast eelmisi valimisi on toimunud haldusreform, enamikul omavalitsusüksustel on nüüd uued piirid ja vist üle poole maakondadest on ka uute piiridega. Teie haldusalas on rahvastikuregister, millesse tehtud kande olemasolu ja selle sisu on tegelikult see alus, mille järgi Eesti kodanikud valimistel hääleõiguse saavad. Riigikogu valimistel, ma tuletan meelde, on hääleõiguslikud nii Eesti kodanikud kui ka Eestis alaliselt elavad Euroopa Liidu riikide kodanikud. Kas oleks tehniliselt võimalik saada teada hääleõiguslike inimeste arvu, et saaks mõtelda uutele valimisringkondadele?

13:28 Siseminister Andres Anvelt

Suur tänu küsimuse eest! Seoses haldusreformi käivitumisega olen ka mina Siseministeeriumis ametnike tähelepanu juhtinud sellele ja neile meelde tuletanud, et samal ajal, kui käib rahvastikuregistri reformimine ehk selle uuele platvormile viimine, tehniline muudatus, on vaja kõik need asjad väga

vastutustundlikult üle vaadata. Sellest sõltub inimeste võimalus kiiresti, lihtsalt ja operatiivselt ülejäämise aasta valimistel osaleda.

Jah, 23. oktoobril andis Siseminister riigi valimisteenistusele ülevaate elanike ja valimisõiguslike inimeste arvust uutes kohaliku omavalitsuse üksustes. Teil on tuhat korda õigus, see kaart on tõesti küllaltki muutunud. Ma räägin just valimisringkondade ja maakondade omavahelisest suhtarvust. Toon lihtsalt näiteks, et rahvaarv suurenes kõige rohkem Tartu, Pärnu ja Võru maakonnas, vastavalt 3700, 3600 ja 2900 inimese võrra, ning enim vähenes rahvaarv Lääne (3600 inimest), Ida-Viru (3500 inimest) ja Põlva maakonnas (2400 inimest). Kui me vaatame valimisringkondi, siis tõesti näeme, et nende suurus on muutunud. Ma arvan, et ka parlamendis võiks uusi võimalikke valimisringkondi arutada. Hea meelega annan teile pärast infotunni lõppu nimekirja, kus on kirjas kõik uued omavalitsused ning elanike ja ka valijate arv nendes omavalitsustes.

13:30 Esimees Eiki Nestor

Jüri Adams, palun!

13:30 Jüri Adams

Aitäh! Härra minister! Kui seal on tõesti kirjas võimalik Riigikogu valijate arv, siis selle eest olen ma väga tänulik. Seda on tükk aega otsitud, see nimekiri oleks hea. Minu täpsustav küsimus on teatud kahtlustuse vormis. Nimelt, kohtudes valimisteenistuse ja Vabariigi Valimiskomisjoni inimestega ning kuulates, mida nad ütlesid, jäi kõrvu kaks arvu. Eestis olevat umbes 20 000 inimest, kes ei saa üldse Riigikogu valimistel osaleda, kuna neil ei ole kannet rahvastikuregistris, neid ei ole rahvastikuregistri mõttes olemas, ja on ilmselt rohkem kui 80 000 inimest, kes elavad rahvastikuregistri andmetel alaliselt välismaal ning kas kõik või oluline hulk nendest on ka valimisõigusest ilma jäänud. Kas teil on selle kahtlustuse kohta mingi kommentaar?

13:31 Siseminister Andres Anvelt

Jaa, kindlasti on olemas kommentaar. Ma ütlen ka seda, et igasuguse probleemi puhul, kui teile tundub, et mingid andmed on valed, siis palun pöörduge ja me käime need uuesti üle. Praegu edastan ma teile need andmed, mis masin on välja andnud. Kui rääkida arvudest, siis alles hiljuti võeti siin vastu rahvastikuregistri seadus, mille seletuskirjas on tähelepanu juhitud nendele inimestele, kelle kohta rahvastikuregistris puuduvad igasugused andmed. On olemas esialgne analüüs, et üks osa nendest – kui me räägime just sellest 20 000-st – võivad olla elust lahkunud väljaspool Eestit. Meil puudub selle kohta informatsioon, seda kõike peab hakkama korrastama. Uus rahvastikuregistri seadus loob need kohustused ja uuel rahvastikuregistril on ka uus infotehnoloogiline lahendus. Me sel aastal võtsime paralleelselt haldusreformi tegemisega kasutusele uued serverid ja uue platvormi, mis kõik kindlasti lihtsustab tööd. Mis puudutab teie mainitud 85 000 inimest, siis mina olen näinud natuke teist arvu – 32 000. Ma arvan, et me täpsustame need arvud koostöös ära ja anname teile aru, mis see arv täpselt võib olla. Kuna küsimuses seda mainitud ei olnud, siis ma vastan teile kirjalikult.

13:33 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, palun!

13:33 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud minister! Ma küsin siis konkreetselt, mitte nende tuhandete inimeste kohta, kes on võib-olla sellises ebamäärases staatuses. Aga kujutame ette, et on valimised, tuleb inimene ja tõestab, et ta on Eesti Vabariigi kodanik, aga teda registris ei ole, tal ei ole n-ö valimisringkonda, kus valida, kuigi põhiseaduslik õigus valida tal on. Kuidas see probleem lahendatakse? Teine küsimus. Kas väljarände mastaap on selline, et Eesti võiks Riigikogu valimistel kaaluda n-ö väliseesti valimisringkonda?

13:33 Siseminister Andres Anvelt

Aitäh! Ka kolleeg Adams just esitas mulle küsimuse nende võimaliku 85 000 inimese kohta, väljaspool Eestit oleva kogukonna kohta. Seda võib tõesti kaaluda, aga see eeldab nende rohkem kui 80 000 inimese identifitseerimist, tuleb selgeks teha, kes ja mis taustaga inimesed need võivad olla.

Mis puudutab küsimuse esimest osa, siis kui inimesel puudub igasugune seotus rahvastikuregistriga mingi kohaliku omavalitsuse täpsusega, siis võib sellest küll probleem tekkida, sellepärast tulebki enne valimisi valijakaartide abil kõik võimalikud küsimused lahendada. Nii et jah, siin on puudujääk, aga ma julgen teile öelda, et ma ei tea, et see probleem oleks olnud massiline. Tegelikult on inimesed, kes tulevad valimistele, need asjad enne selgeks teinud. Aga ka teoreetilised probleemid tuleb kindlasti lahendada, sest me ei saa jätta võimalust, et kas või üks inimene ei saa kasutada oma põhiseaduslikku õigust.

13:35 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

5. 13:35 Euroopa ühine rahandusminister

13:35 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme küsimus peaminister Jüri Ratasele. Palun!

13:35 Martin Helme

Aitäh, lugupeetud spiiker! Hea peaminister! Ma eelmise teema lõpetuseks ütlen, et kui siseminister saadab mingeid andmeid, siis äkki ta saadab need kõigile Riigikogu fraktsioonidele. Mina pöördun aga peaministri poole murega, et Eesti eesistumise ajal on välja munetud veel üks mädamuna. Kuigi selle eestvedajad olid prantslased, pean ma selle eest vastutavaks siiski Eesti valitsust. Jutt käib loomulikult Euroopa ühise rahandusministri ameti ja Euroopa valuutafondi loomisest. See teeb meile lõplikult selgeks, et meie Kreeka jaoks ESM-i antud raha kanditakse ümber valuutafondi ja tõenäoliselt me maksame sinna veel midagi juurde ega hakka kunagi seda raha tagasi saama. Sellega kaotatakse veelgi liikmesriikide suveräänsust, lammutatakse edasi rahvusriike, kaob ka meie viimane otsustusõigus omaenda raha ja maksude üle. Prantsuse rahandusminister on öelnud, et igal juhul käib sellega kaasas ühtne Euroopa tulumaks. Kust Eesti valitsus võttis selleks volituse või millise mandaadi alusel ta lasi sellisel asjal juhtuda?

13:36 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui te lubate, siis viis sekundit ma pühendan eelmisele küsimusele vastamisele. Ma ütlesin härra Herkelile, et volikogu on Aia tänaval, aga see on Aia ja Vana-Viru nurgal, Vana-Viru 12 on aadress. Nüüd ma tulen selle juurde, mida teie küsisite. No hirmutamises mina teiega konkureerida kindlasti ei saa. Kõik see, mida te praegu nimetasite, ei vasta tõele, aga hoolimata sellest suudate te seda öelda nii veendunult, et hakka või isegi uskuma, et nii on. Ei ole nii, ei ole nii! Aga kui tulla selle probleemi või küsimuse, ütleme, aluse või juure juurde, siis Euroopa Komisjon on teinud tõesti ettepaneku kaaluda võimalust luua mõningaid uusi institutsioone näiteks Euroopa Majandus- ja Rahaliidus, et süvendada liidu koostööd ja tugevdada järelevalvemehhanisme ning vähendada nn demokraatia defitsiiti, et institutsioonidel oleks tihedam side ka Euroopa Liidu kodanikega. Selleks on kõlanud ettepanek kaaluda – te ütlesite ka seda, aga te rääkisite kindlas kõneviisis, mina rõhutan sõna "kaaluda" – Euroopa majandus- ja rahandusministri ametikoha loomist, mille võiks ühitada majandusvoliniku ja eurogrupi juhi positsiooniga. Hetkel on 28 liikmesriigil tõesti üsna erinevad, pehmelt öeldes, nägemused ja on välja käidud lihtsalt üks idee. Eesti seisukoht tuleneb väga selgelt sellest, et Eesti ei näe hetkel sellise debati mõttekust. Kui seda soovitakse alustada, siis me loomulikult ütleme oma seisukoha välja. Aga kas Eesti läheks kaasa selle mõttega, et võiks tekkida Euroopa rahandusministri ametikoht? Nagu ma ütlesin, me oleme valmis siin debattides osalema, aga meie hetkehinnang on see, et euroala sellist rahandusministri ametikohta ei vaja.

13:38 Esimees Eiki Nestor

Martin Helme, palun!

13:38 Martin Helme

Aitäh! Ma pean ausalt tunnistama, et ma ei saa aru, kuidas te saate rääkida demokraatia defitsiidi vähendamisest sellise meetodiga, et Euroopa Komisjon hakkab liikmesriikidele ühiseid makse määrama. Kuidas see demokraatia defitsiiti vähendab, kui meie siin Riigikogus ei saa enam makse määrata, vaid need lepitakse kokku kusagil Brüsselis? Aga ma olen imestunud ka selle üle – Riigikogu liige olen ma võib-olla vähem aega olnud, kui teie siin olnud olete, aga poliitikat olen ma natukene kauem teinud ja näinud –, et te nagu ei taba ära, kuidas need Euroopa Liidu arengud käivad. Kõigepealt tullaksegi lagedale sellise plaaniga, mille kohta kõik ütlevad, et see on alles plaan ja me alles arutame seda, mõne aja pärast muutub see peaaegu mitteametlikuks tööplaaniks, siis läheb veel natuke aega edasi ja see ongi ametlik positsioon, mille kohta öeldakse, et kõik on ju juba ammu sellega leppinud. Ma veel kord küsin, kus on mandaat, millel see põhineb. Põhiseaduse referendumi öeldi, et Euroopa Liidu liige olles ei tohi põhiseaduse aluspõhimõtetest kaugeneda. Kust tuleb mandaat selliste asjade jaoks?

13:39 Peaminister Jüri Ratas

Ma pean järjekordselt alustama teie kiitmisega. Te olete võimas, pöörates ümber kõik, mis ma ütlesin. Ma kordan üle. Mina ei öelnud, et on demokraatia defitsiit. Ma tsiteerisin ja edastas in teile, et Euroopa Komisjon, mis ei ole Eesti riigi valitsus, on tõesti teinud ettepaneku kaaluda võimalust luua mõningaid uusi institutsioone Euroopa Majandus- ja Rahaliidus, et süvendada liidu koostööd, tugevdada järelevalvemehhanismi ning vähendada nn demokraatia defitsiiti. Ma ütlesin teile oma vastuses veel, et Eesti praegu ei toeta rahandusministri ametikoha loomist. Me arvame, et sellist vajadust ei ole. Sellise seisukoha võttis vastu ka Vabariigi Valitsus oma 7. detsembri k.a istungil, kiites ühehäälselt heaks rahandusminister Toomas Tõniste esitatud Eesti lähtekohad Euroopa Majandus- ja Rahaliidu tuleviku aruteludes. Euroopa Liidu asjade komisjonis, siinsamas teie juures, arutati neid seisukohti 11. detsembril, kuigi minu info kohaselt ELAK-is siis rahandusministriteema ei tõusetunud. Teie erakonna esindaja on seal komisjonis olemas, minu meelest on härra Madison lausa Euroopa Liidu asjade komisjoni aseesimees, ta on seal väga olulisel positsioonil. Aga näete, seal see teema ei tõusetunud.

Teil on kartus, et tulevad mingid ühised maksud või asjad. No ei tule, neid ju ei ole. Selle pärast te kartust ja hirmu tundma ei pea. Küll aga ma ütlen, et solidaarsus, konsensus ja meeskonnatunnetus on Euroopa Liidus loomulikult olulised. See on Euroopa Liidu toimimise alus ja ühisosa eri teemadel ainult debattide abil selgubki. Sellist tuleandmist, et anname tuld, ma ei ole Euroopas väga märganud.

13:41 Esimees Eiki Nestor

Mart Helme, palun!

13:41 Mart Helme

Härra eesistuja! Lugupeetud peaminister! Eesti on juba sügava suveräänsuspuude tingimustes toimiv riik. Eile, kui ma ei eksi, või oli see üleeile – jah, esmaspäeval – ütles Prantsuse rahandusminister selge sõnaga, et aastal 2018 tuleb Euroopas sisse seada ühine ettevõtte tulumaks, et tuleb saavutada kokkulepe. Mina olen vana kakleja ja olen väga palju näinud, kuidas enne kaklust taotakse vastu rinda ja räägitakse, et küll me neile anname, aga kui andmiseks läheb, siis ei ole andjaid eriti kuskil näha. Ma olen kogenud, et Eesti riigis käivad asjad täpselt samamoodi: öeldakse, et küll me anname, aga siis, kui andmiseks läheb, siis me teeme nii, nagu prantslased ütlevad. Kui me paneme siia kõrvale veel Martin Schulzi väite, et 2025. aastal peab olema moodustatud Euroopa föderatsioon, siis ongi küsimus selles, kust te võtate mandaadi, et nendes asjades kokkuleppeid ...

13:42 Esimees Eiki Nestor

See oligi küsimus, kuna aeg on ammu läbi.

13:42 Mart Helme

... saavutada ja edasi liikuda.

13:42 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Teil on väga kaalukad väited. Ma panen siia kõrvale ainult ühe asja, selleks on Eesti Vabariigi põhiseadus. Põhiseaduse I peatüki § 1: "Eesti on iseseisev ja sõltumatu demokraatlik vabariik, kus kõrgeima riigivõimu kandja on rahvas." Sellest me lähtume, me lähtume sellest Euroopa Liidus, me lähtume sellest Eesti sees ja ka Eesti välispoliitikas. See on kõige olulisem. Selle ma panen siia kõrvale. Eks neid erinevaid arenguid, mida ka teie välja tõite, või poliitikute ütlusi selle kohta, kuidas Euroopa Liit peaks muutuma, ole ikka. Euroopas valitsebki demokraatia. Ma arvan, et see on väga mõistlik, et eri erakonnad ja poliitikud saavad asju välja öelda. Nii nagu minagi kuulsin täiesti üllatunult teie käest ühte asja, kui ma siin auväärt Riigikogu kõnetoolis tegin ettekannet Euroopa Liidu poliitikast ja eesistumisest. Ma rääkisin sellest, mis 29. septembri hommikupoolikul Kultuurikatlas toimus, sinna tulid Euroopa liidrid, meil oli seal digitaaltippkohtumine, aga keegi seal üle tee natukene lärmas ja näitas mingeid plakateid. Te ütlesite, et see oli teie korraldatud. Mina seda nii täpselt ei teadnud. Aga see on ka demokraatia üks osa. Karta ei ole vaja. Me lähtume igal juhul Eesti Vabariigi põhiseadusest ja sellest mandaadist, mida Eestis on kõrgeim võim meile andnud. (Hääl saalist: "Te ei vastanud!")

13:44 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

6. 13:44 Toetused põllumajanduses

13:44 Esimees Eiki Nestor

Järgmise küsimuse esitab Urmas Kruuse ja küsimus on peaminister Jüri Ratasele. Urmas Kruuse, palun!

13:44 Urmas Kruuse

Aitäh, auväärt istungi juhataja! Väga lugupeetud peaminister! Viimastel päevadel on ajakirjanduses väga palju räägitud põllumajandustoetustest, just seakasvatustoetustest. Osa inimesi on selle kohta öelnud, et see on kindlasti värvikam kui Seaküla Simsoni lugu. Kuidas on võimalik, et te ütlesite Vikerraadios, et te pealäbirääkijana unustasite Kadri Simsoni, kes põllumajanduse peatüki läbirääkimistel osales? Te saate ju aru, et keegi ei usu seda, mida te tookord välja käisite. Mis see ajend oli? Miks te tahtsite varjata seda, et Kadri Simson osales põllumajanduse peatüki läbirääkimistel?

13:45 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma ei ole tahtnud kordagi seda varjata. Meil olid läbirääkimistel väga erinevad teemavaldkonnad ja -plokid, teiste hulgas põllumajandus ja maaelu. Me igas plokis kaasasime oma ala asjatundjaid. Vikerraadios küsiti minult seda küsimust saates "Stuudios on peaminister". Ma ütlesin, et suure tõenäosusega osales seal Siret Kotka (toonase nimega, nüüd on ta Siret Kotka-Repinski), seal olin kindlasti mina ja arvatavasti oli ka Kadri Simson. Jah, seal oli ka Kadri Simson. Mul on väga hea meel, et sündisid need mõtted ja ideed põllumajanduse kohta. Mis toimus Eestis aastatel 2014–2016? Oli võimalus maksta *top-up*-toetusi 70 miljoni euro eest, aga neid ei makstud. Lüpsikari vähenes, seakari vähenes. Avalikul sektoril oli seetõttu vaja astuda väga konkreetseid samme. Mul on hea meel selle üle. Te ise ka praegu noogutate ja saate aru, et siis oli raske hetk. Praegune valitsuskoalitsioon ütles ühiselt, konsensuslikult – see on olnud meie erakonnale väga oluline –, et me soovime *top-up*-toetused taastada. Mul on hea meel, et juba sel aastal on nad maksimummääras. Me soovime maksta tõuaretustoetust ja me näeme, et sellel võib olla oma osa selles, et näiteks sigade arv on 2017. aastal hakanud taas suurenema, näitajad on läinud paremaks. Me ütlesime, et kriisitoetust peab maksma maksimummääras, ja suutsime ka selle ära lahendada. Ma ütlesin, et siit tuleb veel edasi minna. Vaatame tolmeldajaid, vaatame mesinike ja mesilastarupidajate toetust – see on teema, millega tuleb tegelda järgmistel riigieelarvete läbirääkimistel. Nii et siin ei ole vaja üldse silmi maha lüüa, vastupidi, need rasked teemad tuleb ära lahendada.

13:47 Esimees Eiki Nestor

Urmas Kruuse, palun!

13:47 Urmas Kruuse

Aitäh! Teie teadmised on väga suured, aga enne tuleks välja maksta poolgi sellest rahast, mida eelmine valitsus suutis põllumeestele välja maksta. Aga kuidas on võimalik eitada seda, et Kadri Simson kasutas siseinfot oma elukaaslase Teet Soormiga seotud ettevõtete huvides? See toimus vaid kaks päeva peale koalitsiooni otsust toetada seakasvatust tõuaretustoetuse abil, kusjuures seda ministeeriumi juhhib keskerakondlane. Selle otsuse toel saavad need mõlemad ettevõtjad sadu tuhandeid eurosid kasu. Kuidas te suudate avalikkusele põhjendada, et nad ei kasutanud siseinfot, kui nemad ja Keskerakonnaga lähedalt seotud inimesed said sellest nii palju kasu?

13:48 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Lühidalt võiks küsida, et mis nõiajaht siin Kadri Simsonile toimub. Kindlasti on tegemist tubli ministriga. Tegemist on ministriga, kes on oma valdkonnas, majanduse ja taristu valdkonnas suutnud saavutada edasiminekut, suurendada investeeringuid ning näha ette näiteks kruusateede, läbi kohalike omavalitsuste minevate transiitteede parema kvaliteedi. Aga teie küsimusele vastan, et see on ju väga lihtne. Võtke välja maaettevõtjate ettepanekud loodavale valitsusliidule. Ma räägin 13. novembrist 2016. Ma loen teile need ette. Eelmise aasta 13. novembril tegid Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Eesti Põllumeeste Keskliit ja Eestimaa Talupidajate Keskliit ühised ettepanekud loodavale valitsusliidule põllumajanduse, toidutootmise ja maaelu arendamiseks. Need ettepanekud olid järgmised. Nagu ma olen kogu aeg öelnud, selle koalitsiooni ehk sotsiaaldemokraatide, Isamaa ja Res Publica Liidu ning Keskerakonna soov on tõesti olnud kuulata sektoripõhist sisendit. Me ei arva, et ainult valitsuskabineti laua taga on see ainus õige teadmine. Nii ei ole. Tuleb vaadata laiemalt ja ühtegi ideed ei tohi kohe tagasi lükata. Need ettepanekud olid järgmised. Esimene ettepanek: tagada Eesti põllumajandustootjatele üleminekutoetuste maksmine täies mahus. Sellel aastal on 19,9 miljonit selleks tagatud ka riigi eelarvestrateegiaga. Teine ettepanek: tagada kriisi leevendamiseks piimakarja- ja seakasvatusektoris erakorraliste kohanemistoetuste võimalikult kiire maksmine maksimaalses lubatud mahus, selleks lisada puudu olevad 480 000 eurot kriisiabi maksmiseks. 480 000 eurot lisati sellel aastal eelarvesse kriisiabi maksmiseks. Kolmandaks: eelolevatel aastatel tuleks suurt tähelepanu pöörata kriisi tõttu kannatanud sea- ja veisekasvatuse potentsiaali taastamisele ja hoidmisele tõuaretustoetuse abil. See summa on eelarves olemas – 2 miljonit.

13:50 Esimees Eiki Nestor

Külliki Kübarsepp, palun!

13:50 Külliki Kübarsepp

Aitäh, hea esimees! Hea peaminister! Ma arvan, et siin ei käi jaht Kadri Simsonile, vaid siin käib arutelu, milline on keskerakondlik valitsemiskultuur. See on palju tõsisem teema, mis kajastub ka valitsuse tegevuses näiteks riigiabiküsimustes. Toon näiteks Urve Palo valitsemisala ja selle, kuidas tema suhtub riigiabisse, ning paraku ka teie kaasuse. Euroopast on juba vaikselt hakanud tulema signaalid, et seakatku tagajärgede leevendamise valguses on loodud toetusmeetmeid, mis ei ole kooskõlas Euroopa Liidu määrustega. Ma küsingi otse: kas riigiabi luba on taotletud ja kas Euroopa Komisjonis on nende toetusmeetmete suhtes üksmeel ja ühetaoline arusaamine?

13:51 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Teie küsimuses oli väga palju tahke, aga loomulikult on Riigikogu liikmel õigus sellist küsimust esitada. Mis ma oskan paremat öelda? Kõigepealt tulen ma tagasi põllumajandussektori juurde. Kas teema on see, et ministrid ja poliitikud otsustavad ainult oma teadmiste põhjal või vaatavad laiemalt? Nagu ma teie heale ametikaaslasele härra Kruusele vastasin, tuli 13. novembril valitsusliidule kiri Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojalt, Eesti Põllumeeste Keskliidult ja Eestimaa Talupidajate Keskliidult. Mina ei sea kahtluse alla nende professionaalsust, teadmisi ega oskusi. Need kolm muret oli vaja lahendada. Tõesti, aastatel 2014–2016, näete, lubas Brüssel *top-up*-toetusi maksta, aga Eesti ei maksnud. Brüssel ütles, et võib maksta *top-up*-toetusi, Eesti ütles, et maksame null eurot. 70 miljonit jäi põllumeestel saamata. Täna on see probleem lahendatud ja tänu sellele koalitsioonile liigub see asi vähemalt natukenegi edasi.

Te küsisite seda Urve Palo asja. Ma olen öelnud siin Riigikogu saalis ning Eesti avalikus ruumis ja

meedias, et igal juhul ma toetan Urve Palot. On olnud küsimus just selle viimase miili kohta. On väga oluline, et kiire internet jõuaks ka sellesse tallu, mis asub metsatuka taga. See on hästi oluline. Kui minister näeb, et on võimalik ka telekomiettevõtteid kaasata, erasektorit kaasata, et liigutaks edasi veel kiiremini ja laialdasemalt, arvestades ka Eesti hajaasustust, siis ma arvan, et see on hea lahend, igal juhul. Riigiabi on tõsine teema, siin ei saa riskeerida. Ma olen täiesti veendunud, et ministeeriumid ja ametiasutused, kes selliseid väljamakseid teevad, on riigiabiaspekti tõsiselt läbi kaalunud.

13:53 Esimees Eiki Nestor

Aitäh! Lõpetan selle küsimuse käsitlemise.

7. 13:53 Keskerakonnaga seotud huvide konfliktid toetuste eraldamisel

13:53 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel küsib jätkuvalt peaminister Jüri Rataselt.

13:53 Andres Herkel

Aitäh, härra esimees! Austatud peaminister! Ma sisuliselt jätkan sama küsimusega, küsimuse teema on sama. Kui te saaksite aja tagasi pöörata, siis millist nõu te Kadri Simsonile selles olukorras annaksite, kas ta võiks taandada ennast koalitsioonikõneluste põllumajandusploki läbirääkimistelt, mitte tõstatada seda emisetootuse küsimust niisugusel kujul või kanda hoolet selle eest, et härra Soorm ei saaks siseinfot ega saaks kribinal-krabinal muuta oma osalusega firma toetuskõlblikuks, mida see algselt ei olnud? Postimehe aegrida osutab ju väga selgelt, et siseinfo kasutamise kahtlus on enam kui tõenäoline.

13:54 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, härra Herkel! Te olete ise olnud aastaid Kadri Simsoni ametikaaslane siinsamas saalis, auväärses Riigikogus. Eks küsimus olegi ju selles, mida te oma südametunnistuse ja hingega usute. Kas te tõesti usute, et tegemist on inimesega, kes püüab kasutada, ma ei tea, keerdkäike selliste tehingute tegemiseks, või on tegemist inimesega, kes on ajanud ausalt poliitikat, ja seisnud oma programmiliste seisukohtade eest? Mina usun 100%, et Kadri Simson on just seda viimast teinud. Te küsisite, et kui ma saaksin aja tagasi keerata, mis nõu ma talle annaksin. Ma ütleksin talle, et, hea Kadri, palun seisa koalitsiooniläbirääkimistel viie olulise reformi eest: tulumaksuvaba miinimumi reformi eest, et Eesti madalat ja keskmist palka saavad inimesed teeniksid rohkem, meditsiinireformi eest, et ravijärjekorrad väheneksid, kindlasti riigireformi ja kohalike omavalitsuste reformi eest ja kindlasti ka pensionireformi eest, et see oleks jätkusuutlikum, paindlikum, solidaarsem, ning ma ütleksin talle, et palun seisa ka põllumajandusreformi eest. Võib-olla tänaste teadmiste põhjal ütleksin veel juurde selle tolmeldajate küsimuse kohta, mille ma välja tõin ja mis on hästi oluline ka majanduslikus aspektis. Ma arvan, et selle juurde tuleb tagasi tulla, et saaks ka mesilastarusid toetada. Ma kindlasti toetan Kadrit kõigi nende teemade puhul, mille eest ta seisis ka eelmise aasta novembri algusest keskpaigani.

13:56 Esimees Eiki Nestor

Andres Herkel, täpsustav küsimus.

13:56 Andres Herkel

Aitäh! Austatud peaminister! Ma juhin tähelepanu, et mitte kõik seakasvatajad ei saanud seda toetust. Küsimus on see, miks said seda meedet kasutada üksnes tõuaretuse ühistu liikmed. Kuidas ikkagi läks niiviisi, et üks firma muudeti ootamatult tempokalt toetuse saamiseks kõlblikuks, samal ajal kui oli väga palju teisi, kellega seda ei juhtunud?

13:56 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma olen täiesti veendunud, et need toetused maksti Maaeluministeeriumi sektoris välja kindlasti nendele nõuetele tuginedes, mis kehtisid ja mis kehtivad. Ma olen täiesti veendunud, et nende

läbirääkimiste tulemusena ei kasutanud ükski osapool, sh Kadri Simson, seda informatsiooni oma isikliku huvi tarbeks. Ka selles kaasuses, millest praegu räägitakse, on ju prokuratuur väga selgelt öelnud, et Kadri Simson ei ole selle kahtlustusega seotud.

13:57 Esimees Eiki Nestor

Andres Ammas, palun!

13:57 Andres Ammas

Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav peaminister! Te olete kiirete otsuste ja tegude mees. Saaremaa mees Mihkel Undrest astus kevadel Keskerakonda ja järgmise aasta riigieelarves on 400 000 Mõntu sadamale olemas. Kui mina toon teile homme avalduse Keskerakonda astuda, kui kiiresti te siis Haapsalu raudtee valmis ehitate?

13:57 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kõigepealt tuleb öelda, et ma olen Vabaerakonna survet näinud juba viimasel, ma ütleksin, neljalviiel kuul. See hakkas pihta härra Herkelist. Me siia maani ootame tema avaldust ja ma üldse ei välista, et see ühel hetkel tuleb. Härra Ammas, ma olen teile alati öelnud, et ma hindan teid väga, ma hindan teie tegevust teie eri eluetappidel, aga kindlasti hindan teid ka viimase Ülemnõukogu koosseisus tehtud otsuse eest, mille te tegite just siin saalis 20. augusti viimastel minutitel aastal 1991. Kui teie soov on tulla Keskerakonda, siis ma kõigepealt soovitaksin pidada nõu oma lähedastega ja lugeda läbi kõikide Eesti erakondade programmid. Kui te näete, et meie erakond seisab kõige paremini teie põhimõtete ja maailmavaate eest, siis te olete teretulnud.

Nüüd Haapsalu raudteest. Ma olen seda meelt – ja praegune koalitsioon on seda meelt –, et reaalne samm kas 6,4 või 6,6 kilomeetri asjus (teie teate paremini) on eelarve mõttes juba astutud, selleks et raudtee pikeneks Turbani. Kui te küsite minu seisukohta, mis muidugi ei ole seotud sellega, kas teie koos Herkeliga tulete Keskerakonda või mitte, siis ma ütlen, et raudteeühendust Läänemaaga on tõesti vaja. Ma isiklikult olen öelnud, et ma ei nimetaks seda Haapsalu raudteeks, vaid mina läheksin sellega kuni Rohukülani välja. Ärme unustame Hiiumaad, mis on ka oluline maakond selle ühenduse mõttes. Kui te olete nõus siin jõud ühendama, tulles Keskerakonda – või mitte tulles –, siis minu meelest see ei jää piiriks, koostöö teiega tuleb tõhus.

13:59 Esimees Eiki Nestor

Lõpetan selle küsimuse käsitlemise. Aitäh, peaminister Jüri Ratas, siseminister Andrus Anvelt ja välisminister Sven Mikser!